№. 223. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag *18 en 19 September.*

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Breda. — De belgische *Moniteur* behelst eene overeenkomst tusschen België en Pruissen gesloten, betrekkelijk de wederkeerige uitlevering van misdadigers. — Hetzelfde blad houdt ook de benoeming van den heer *Mejanbeer*, die sich reeds eenige dagen geleden, kortelijk te Brussel bevond, tot ridder der burgerlijke orde van *Leopold*.

— De belgische minister van binnenlandsche zaken, *Dotheux*, heeft eene nieuwe instructie voor de vreemdelingen die België bezoeken openbaar gemaakt.

Heden (16 *September*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 101⅛; O. Metall. 103⅜; Sp. Ardoin 27, 26¼, ⅜; Differed. 9; Nap. rent. 93⅛; B. Tavollère 61; Sicil. 92½; Rom. L. 100¾; Id. to Antw. 99; Braz. 86. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ⅛ pCt. verlies k. z.

De londensche berigten tot den 12den over België melden, dat de hertogin *van Gloucester*, zuster des konings, van hare reis op het vaste land teruggekomen was. — Vorst *Leopold* werd den 13den te Douvres verwacht. — De *Courier* behelsde een lang artikel, ten betooge dat het verbondig verbond nog steeds in zijne volle kracht bestond, maar dat, al ware het verbroken, de naauwe verbindtenis tusschen Frankrijk en Engeland zou blijven bestaan. — Te Devonport was in de vorige week eene groote vergadering van voorstanders der hervorming gehouden, waarbij onder anderen de heeren *G. Grey* en sir *Codrington* tegenwoordig waren. Ten beurze van den 12den waren genoteerd: 3 pCt. 90⅞; Ned. 2½ pCt. 55½; Portugal. 5 pCt. 68; Sp. Ardoin 29¾; Braz. 86.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den September.

Het *Journal des Débats* houdt heden het berigt, dat de maarschalk *Soult*, uit hoofde zijn onderdom en den zwakken staat zijner gezondheid, geweigerd had de oorlogsportefeuille te aanvaarden, waarop men dezelve aan den burggraaf *de Caux* aangeboden had. Volgens het *Journal du Commerce* had deze in den aanvang insgelijks bezwaar gemaakt, doch op eene tweede uitnoodiging er meerder ooreh naar gehad, en was bij daarop gisteren avond in audientie bij den koning ontvangen. Men schijnt sich overigens te vergeefs reeds tot een aantal personen onderhands te hebben gewend, doch van alle zijden eene afwijzing of groote bezwaren te hebben ondervonden, zoodat men reeds op de gedachte gekomen is, om dat ministerie te splitsen en de administratie van het personeel af te scheiden. De generaal *Schramm* moet gisteren of eergisteren nog eene audientie bij den koning gehad hebben, doch daar de heer *Molé* een maarschalk aan het hoofd van het oorlogsdepartement verlangde, had men weer op nieuw aan den maarschalk *Molitor* gedacht.

Onder degenen die voor de hun opgedragen posten bedankt hebben, wordt ook genoemd de hertog *van Coigny*, die geweigerd zou hebben naar Spanje te gaan.

De heer *Martin*, du Nord, zal zegt men den heer *Passy* als minister van koophandel en openbare werken vervangen. Volgens het *Journal des Débats* zou evenwel slechts het gedeelte van de openbare werken aan zijn bestuur toevertrouwd worden.

— De bladen van Lyon zijn gevuld met het verhaal van een ongevallen werkman overkomen, die in een put van 65 voeten diepte werkzaam, door het omstorten van den zandachtigen grond geheel bedolven werd, echter door de tegen elkaer instortende schraagplanken of balken boven hem, zoo veel ruimte behield, dat hem eene soort van zitplaats overbleef en hij zelfs met behulp van een mes een gat door een der planken kon snijden, waardoor men hem eenig voedsel kon toereiken, zonder dat het aanvankelijk was, waarschijnlijk ter zake van den lossen grond, hem door het reeds gegraven gat te redden. Men heeft dan moeten besluiten een nieuwen horizontalen gang naar den ongelukkigen gevangene toe te graven, waarmede de soldaten der genie en de werklieden van den 7den tot den 11den dezer bezig waren, zonder nog in hun opmerk te zijn geslaagd, terwijl men vreesde, dat wanneer men den gevangene bijna bereikt had, zijn leven door eenig zandverloop nog grootelijks in gevaar zou zijn.

— Uit Zwitserland heeft men hier berigt, dat de zaak van den geruchtmakenden *Conseil* voor den landdag begonnen was, doch nog weinig belangrijks had opgeleverd.

— In het *Journal de Paris* leest men heden: » De dagbladen uit Madrid van den 6den bevelen dat de rust er bleef heerschen, en dat de brigadier *Alaix*, die *Espartero*, welke ongesteld is, vervangt, *Gomez* vervolgde, die den Taag was overgetrokken en den 2den te Beleta was, zich op Cuenca rigtende."

Bijzondere brieven uit Madrid insgelijks van den 6den, bevestigen dit bovenstaande en voegen er nog bij, dat *Gomez* in Arragon had willen doordringen, maar door de bewegingen zijner tegenpartij genoodzaakt was naar Cuenca te trekken, terwijl zijne bende, gelijk dit zoo veelmaals reeds verzekerd is, doch door de uitkomst telkens werd weersproken, voorwaar groot deel verloopen zou zijn. Overigens wordt uit Madrid niets anders medegedeeld. Uit Barcelona heeft men berigten tot den 8den dezer. Zij maken gewag van den gezondheidstoestand des generaals *Mina*, noch van de bewegingen der karlisten in de provincie; alleen vernoemt men dat de generaal *Aldama* eene proclamatie uitgevaardigd heeft, waarin meer ernst er op aangedrongen wordt om met nadruk de karlisten tegen te gaan, hetgeen alzoo bewijst, dat de karlistische partij in die streken nog veld gewonnen is. Het dagblad *El Vapor* onderscheidde sich steeds door zijnen heftigen revolutionairen toon.

Van de grenzen vernemt men niets naders. Zij bevestigen slechts het berigt, dat de beroerte, die onder *Pablo Sanz* naar de zijde van Navarra-Arragon en Valencia zoude trekken, tegenbericht van *Villareal* had bekomen.

— Ter beurze van heden (14 *September*) waren genoteerd: 5 pCt. 106,60; 3 pCt. 79,75; Nap. renten 99,75; Sp. Ardoin 29⅜; Passieve 8⅞; Rom. L. 102¾.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den September.

Bij koninklijk besluit van 7 September jl. (Staatsblad N°. 47) is de onlangs te Leiden, onder de benaming van de grofsmederij te Leiden, opgerigte Naamlooze Maatschappij, bekrachtigd, en de deswege tusschen de deelnemers verleden akte van overeenkomst goedgekeurd. Uit deze akte, welke op 5a Augustus 1836, ten overstaan van den notaris *Anthony Bernardus Baskey Az.*, te Leiden residerende, in tegenwoordigheid van getuigen verleden is, blijkt, dat deze maatschappij, te Leiden gevestigd, is aangegaan voor den tijd van vijf-en-twintig jaren, aanvang nemende met de dagteekening van het koninklijk besluit van bekrachtiging; dat het hoofddoel is, het vermalen van oud ijzer en het vervaardigen van swaar en ander ijzerwerk; dat het maatschappelijk kapitaal bepaald is op tweemaal honderd duizend gulden, verdeeld in 200 aandeelen van *f* 1000 ieder, waarvan bij het verlijden der akte voor 180 aandeelen is deel genomen, met bepaling dat voor de plaatsing der overige aandeelen een termijn van zes maanden is gesteld; en dat na overeenkomst daarvan het kapitaal der maatschappij bepaald blijven zal op het bedrag der alsdan ingeschreyene actien; dat er aanvankelijk voor ieder aandeel niet meer dan 10 ten honderd, zal behoeven te worden gestort, doch dat het overige gedeelte van het fournissement zal moeten worden opgebragt naar mate van de behoefte dezer onderneming en op de aanvraag daartoe door het bestuur te doen; zullende de voldoening dezer fournissementen moeten geschieden binnen éene maand, nadat de oproeping daartoe door het bestuur zal worden gedaan. Onverminderd den bepaalden tijd van duur der maatschappij, hierboven vermeld, zal dezelve moeten ontbonden worden bij een verlies van 2 pCt. ten honderd van het kapitaal, na geheele uitputting van het reserve-fonds, ten ware de deelhebbers, onder goedkeuring des Konings, mogten besluiten om met het verminderd kapitaal de zaken voort te zetten. Het bestuur der maatschappij is opgedragen aan den heer luitenant-kolonel der artillerie *W. A. Beke* als directeur, en aan de heeren *A. Martenszt Jz. C. Leembruggen*, *A. Librecht Leeuwijn* en Mr. *J. C. Bucaille*, alle te Leiden, als commissarissen.

— Aan de plaatselijke besturen is dezer dagen kennis gegeven, dat de boeten, welke verbeurd worden wegens overtreding van de voorschriften op het lager onderwijs, bij voortduring kunnen worden uitgekeerd aan de plaatselijke kassen ten voordeele van het plaatselijk schoolwezen, overeenkomstig hetgeen hieromtrent is bepaald bij art. 14 der wet van den 3den April 1806, welk artikel ook ten aanzien der bepaling omtrent de verdeeling der boeten niet is ingetrokken, en ofschoon er dan ook, in enkele gemeenten, tot dus verre geene plaatselijke school mogt bestaan, kunnen de bedoelde twee derde gedeelten der boete, niettemin, bij het plaatselijk bestuur gestort worden, aangezien van die penningen gebruik ten voordeele van het onderwijs zal kunnen worden gemaakt, zoodra de omstandigheden het tot stand brengen eener school binnen die gemeenten zullen toelaten.

Bij koninklijk besluit is bepaald, dat de eed-aflegging, waartoe de werklieden in de meestoven, krachtens art. 4 van Hoogstdezelfs besluit van 28 October 1819, gehouden zijn, zijnerzijds kosteloos, en dus ook zonder gebruik van gezegeld papier, [illegible]

ling van registratie-regten, zullen geschieden, mits op de daarvan op te maken acten worde gesteld; » vrij van zegel, krachtens » koninklijk besluit van 21 Julij 1836 N°. 77, en die acten bin- » nen den bij de wet bepaalden termijn, gratis worden geregis- » treerd;" terwijl tevens door Z. M. magtiging is verleend, om, zonder op het verledene terug te komen, ten aanzien van de ten deze reeds plaats gehad hebbende betalingen, echter aan te dringen op de voldoening van hetgeen wegens vroegere beëedigingen van dien aard mogt verschuldigd zijn.

— Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken is eergisteren met zijne familie van zijne reize naar Duitschland en Zwitserland in de residentie teruggekeerd.

Z. Exc. de minister van finantien wordt eerstdaags te Amsterdam verwacht, om de algemeene vergadering van het Amortisatie-Syndicaat bij te wonen.

— Volgens eene resolutie van Z. Exc. den minister van finantien, vallen de stukken, ten verzoeke van het openbaar ministerie tot vervolging van eenen ambtenaar van den burgerlijken stand voor overtreding der verordeningen op dat stuk bestaande, in de termen van vrijstelling van zegel en registratie, even als die, tot vervolging van een notaris voor overtreding van de wet op het notariaat; vermits opgemelde acte in het belang der maatschappij door het openbaar ministerie tot straf of correctie worden ingesteld.

— De heer *Cousin*, pair van Frankrijk, vergezeld door zijnen secretaris; lord *Ebrington*, lid van het engelsch parlement, en de graaf *Borange*, kamerheer van Z. M. den Keizer van Oostenrijk, zijn in de residentie aangekomen.

Men meldt uit Amsterdam dd. 16 dezer:

» Gisteren is alhier in garnizoen teruggekomen, het 2de bataillon der 18de afdeeling infanterie, sterk 18 officieren en 467 onderofficieren en manschappen, komende uit Gorinchem."

— Van den Helder wordt gemeld, dat op den 11den dezer aan het oostzeind van Terschelling is gestrand het schoonerscheepje *Diana*, bestemd met eene lading hout van Drammen naar Yarmouth; het volk is gered. Voorts is in den nacht van 12 op 13 dezer aan het Vlie gestrand het koffschip *Antonie*, kapit. *H. A. Klein*, met eene lading lijnzaad van Memel naar Rotterdam gedestineerd; de equipage is geborgen.

— De nieuwe Russische ambassadeur aan het Zweedsche hof, de graaf *Potoski*, (komende in de plaats van den overleden heer *van Suchtelen*) is den 5den September met familie aan boord eener stoomboot te Stokholm gearriveerd.

— Uit de Zweedsche stad Kalmar wordt gemeld, dat in den loop van dezen zomer nabij het loodsplaatsje Strupö uit eene diepte van vijf tot zeven vadem water twee koperen en twee ijzeren kanonnen zijn opgehaald, wegende ieder ongenoeg 4000 pond en afkomstig van een Engelsch fregat, hetwelk ten jare 1811 nabij dat eiland aan den grond was geraakt en door het over boord werpen van verscheiden zware voorwerpen, trachtte weder vlot te worden.

De *Gazette de France* deelt het manifest mede dat door don *Carlos* den 2den dezer, te Aspeitia werd uitgevaardigd. In deze proclamatie doet genoemde Vorst de spaanjaarden opmerken, hoe duidelijk de hand Gods zijne zaak begunstigde, daar ondanks de listige beginselen, waarmit zijn leger zich tot derzelfs tegenvoordige hoogte verhief, en ondanks de uitgebreide hulpmiddelen die zijne vijanden van alle kanten ten dienste stonden, hij zich niet alleen heeft weten te handhaven maar zelfs zigtbare vorderingen had gemaakt, zoodat zijne zaak nu op het punt stond van te triumferen, want te gelijker tijd was door 's hemels wijze beschikking tweedragt gezaaid in het kamp der boozen, hunne partij werd door ontelbare factien verscheurd; het gezag van overheden en bevelhebbers werd miskend en met rasse schreden liepen zij hunnen ondergang te gemoet. Intusschen heeft God in deze zoodanige crisis het Katholijke Spanje niet verlaten en alles voorspelt de spoedige verschijning van den regenboog des vredes, die een eindpunt maken aan die vreeselijke geteldheid. De dag der verlossing is zeer nabij, men verhoope niet, want de Voorzienigheid heeft aan Spanje's redding teeken gelaten in den storm, die het land dreigde onder zijn puin te begraven. » Gij kent, dus eindigt don *Carlos* zijne proklamatie, gij kent mijne beginselen en mijne gevoelens, mijne begeerten zijn de mijne, mijne belangen zijn de uwe, eene vaderlijke regering zal de wonden eener halve eeuw van dwalingen en rampen heelen. Als vader des vaderlands op den troon van *Ferdinand* gezeten, zal ik uwe tranen droogen, uwe opofferingen beloonen, het eenige doel van mijn streven is om het gelukkig te werken van een volk dat zoo zeer verdient gelukkig te zijn, en van welke rust en toekomst ik rekening verschuldigd ben aan den Heer der troonen. De heilige godsdienst onzer voorvaderen, onze eerbiedwaardige en wijze grondwetten, onze Spaansche gebruiken, het behoud der justitie overeenkomstig de zedelijke belangen der maatschappij, eene strenge spaarzaamheid en alle beginselen van materiële welvaart, die ons nog overblijven, zullen toereikende zijn om, in weinige jaren den roem en den luister te herstellen van die groote natie, die evenmin de wet aan anderen wil voorschrijven als dezelve te ontvangen. Mijn hart opent zich voor de volgende hoop dat eigen Spanjaard, in wien nog eenig gevoel van eer of van regtschapenheid is, zich zal willen vereenigen met een stelsel van schande en afschuwelijkheid, en dat na het ophouden der regeringloosheid, op mijnen troon gezeten en door mijne onderdanen als een vader door zijne teederste zorgen omringd, vurige dankzeggingen zullen ditsterden voor den troon des Almagtigen, en de zegeningen afsmeken, welke de Hemel in zijne algoedheid ons voorbereidt.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den September.

Koning *Otto* van Griekenland is den 9 dezer te Potsdam gearriveerd, nadat de huwelijksvoorwaarden tusschen hem en prinses *Amalia* van Oldenburg, de zuster dochter van den Russischen Keizer, den vorigen dag te Dresden, waren geteekend.

— De voorzitter van den Zwitserschen landdag heeft na officieel medegedeeld, dat de geschillen tusschen Frankrijk en Bazellandschap zijn bijgelegd. Genoemde vergadering heeft zich den 9 dezer met het rapport der commissie in de zaak van *Conseil* bezig gehouden. Ofschoon de drie leden dier commissie daarin overeenkwamen, dat die persoon van wege den Franschen gezant een valsch paspoort had ontvangen, waren zij het niet eens over den weg die verder gevolgd moest worden, daar de heeren *Keller* en *Monnard* wilden dat het voorzittend kanton Bern gelast zou worden, de Fransche Regering, met overlegging van een afschrift der acten, officieel met de toedragt der zaak bekend te maken, terwijl de heer *Burkhardt* bepleitte dat men de verdere behandeling der zaak geheel aan genoemd kanton moest overlaten. Nadat de drie commissiën zeer uiteenloopende adviezen hadden uitgebragt, besloot men voor één daarvan de vereischte meerderheid te verwerven, is eindelijk op voordragt van Zurich besloten dat, buitendien die meerderheid binnen drie weken niet wordt verkregen, het Voorzittend Kanton gemagtigd zal worden naar eigen goedvinden te handelen.

— De Courant van Praag, van den 6den dezer, meldt: « De door alle standen des Koningrijks Bohemen zoo lang gekoesterde hoop is vervuld. Op den door voor ons vaderland eeuwig gedenkwaardigen dag van gisteren heeft de kroning van Zijne Majesteit Keizer *Ferdinand den derde*, als Koning van Bohemen, plaats gehad. Onbeschrijfelijk was het gejuich der toegevloeide menigte, toen zij het groote geluk te beurt viel, den geliefden Koning en landsvader in het kroningsgewaad op het balkon te aanschouwen; aan het gejuich des volks paarden zich de vurigste wenschen voor de langdurige en voorspoedige regering van den Regent, den erfgenaam van de verhevene deugden van zijnen doorluchtigen vader."

— In den avond van den 11den dezer, zijn de perzische Prinsen, *Reza Kouli-Mirza*, *Neejef Kouli-Mirza* en *Timur-Mirza* te Bonn aangekomen. Zij zijn vergezeld van eenen toi, *Abdul-Khajat* genaamd, alsmede van den beroemden *James Baillie Fraser*, die door zijne beschrijving van het Himalaya-gebergte in de geographie zich eenen onsterfelijken naam verworven heeft.

— Volgens berigten uit Kirchberg am Wald, in Oostenrijk, van den 5den dezer, bevond zich Z. M. de Koning *Karel X* met zijn gezin reeds sedert 14 dagen aldaar. De hertog *van Bordeaux* is bijzonder gezond en wordt vrij gezet van ingenaam. De Koning en de hertogen *van Angoulême* en *Bordeaux* vermaken zich dikwijls op de jagt.

In het Keizerlijk museum te St. Petersburg is onlangs een in de Siberische bergwerken gevonden Amethyst geplaatst, die niet minder dan weegt dan 7 pud of 280 pond. Reeds bezat die verzameling een dergelijken edelsteen van 4 pud of 160 pond.

De gouverneur-generaal van Nieuw-Rusland, graaf *Woronzow* en de generaal der kavallerie, graaf *Witt*, hebben in het laatst van Julij de Oostkust der Zwarte zee, van Kertsch tot Poti, met eene stoomboot bezocht; de kusten van Circassie, Abchasie en Mingrelie opgenomen, en de kantonnementen der troepen ingerigt.

Uit Odessa meldt men van den 20sten Augustus: « Dezer dagen is alhier eene goelet van stapel gelopen, die door een Griek voor een onzer kooplieden gebouwd is. Het is een zeer fraai vaartuig, en men hoopt nu, dat alhier eerlang eene werf zal worden aangelegd, die aan een deel der bevolking meerder werk geven en verschillende takken van nijverheid bevoordeelen zal."

De *Augsburgsche Zeitung* deelt berigten uit Konstantinopel mede van den 25sten augustus, die echter weinig belangrijks behelzen. In de hoofdstad heerschte bij voortduring de volkomenste rust. Uit Syrien had men vernomen dat *Ibrahim*-bassa steeds zijn leger versterkt, en om de grenzen van Caramanien zamen trekt. Echter schijnen dit bij de Porte niet de minste bezorgdheid voor het hervatten der vijandelijkheid op te wekken.

ENGELAND.

LONDEN, den 14den September.

Sir *R. Peel* en zijne echtgenoot zijn naar het Vasteland afgereisd.

In brieven uit Ierland wordt geklaagd over de voorgaande mishandelingen, aan welke de protestantsche geestelijken op vele plaatsen bloot gesteld. Zelfs toen de predikant van Doone, nabij Limerick, voor eenige dagen ter aanzienvoed aan twee moordenaars zijn ontkomen, die met geladen geweren zijn leven bedreigden. Men vreesde in den aanstaanden winter voor meer dan gewonen wederstand der inwoners van de zuidelijke en westelijke graafschappen bij de invordering der tienden.

Er loopt een gerucht, dat de heer *O'connell* tot procureur-generaal voor Ierland benoemd zou worden. De conservatieve bladen zeggen spottende, niet te kunnen gelooven dat de man die oppermagtig over de Ministers beerscht zich tot het aanvaarden van een ongeschikten post zal willen vernederen.

In de omstreken van Salisbury heeft de hagel dezer dagen eene zoodanige verwoesting aangerigt, dat men de schade op ruim zestien duizend twee honderd veertig ponden sterling mag berekenen.

— Gisteren waren de 3 pCt. geconsolideerden 90 en ¾ à contant en 90⅝ voor rekening; Spanje 29¼; Port. A1; Hqll. 2½ pCt. 54¾; ditto 5 pCt. 102⅞.

Dat de houding van Engeland tegen over de Nederlanden geenszins vriendelijk is, werd van overlange reeds opgemerkt, en de reden van die onvriendelijkheid liet zich zeer wel bevroeden. Handelsnaijver en afgunst zijn daaraan niet geheel en al vreemd geweest; en er had dus moeten gezorgd zijn geworden, dat men zoo min voedsel mogelijk gaf aan alles wat stof tot klagen kon geven aan een Rijk, dat er steeds op uit is geweest, om den kleinen maar magtigen zeestaat te benadeelen, wiens vroegeren luister en mededinging naar den rang van eerste zeemogendheid het niet kan vergeten. Al neemt Engeland den toon en de manieren aan, als of het uit de hoogte spreken kan tegen Nederland, het verraadt daardoor dat het aan hetzelve in 't geheel niet onverschillig is, op wat wijze onze staat met hetzelve handelt; ook bij het aannemen van den schijn als of men met *Liberté, Egalité* onderhandelt. De klagten van het Engelsche bestuur bij onze Regering ingeleverd, over benadeeling der Engelsche kooplieden bij het drijven van handel op Java en het schenden der traktaten, hebben eenen onaangenamen indruk overal nagelaten, omdat men eensdeels zich niet kon voorstellen, dat de Regering, tot waarachtig nadeel van 's lands belang, reden tot billijke klagten zoude hebben gegeven en traktaten zoude miskend hebben, anderdeels, omdat de aanbieding der Regering om ettelijke millioenen guldens aan den Engelschen handel terug te betalen, wegens te veel geverderde regten: in het denkbeeld moest doen deelen, dat men onvoorzigtig genoeg geweest was, om zich bloot te geven aan eenen staat, die er op vlamt, om de Nederlanden in handel en staatkundig aanzien nadeel toe te brengen. Uit dit beginsel werkte Engeland met deszelfs goud mede om België aan Nederland te ontscheuren; daarvoor stelde het de dwangmaatregelen voor; zoo vlamt het nu op Java; later zullen wel eens aan den helderen dag brengen, hoe of toch op dit eiland de rebellie-oorlog gedurende vijf jaren is blijven duren. Het zou wenschelijk zijn, indien de regering aan de Staten-Generaal mogt bekend maken, dat de in de jongste zitting gevoteerde wet der Oost-Indische staatsschuld behoorlijk was ingeschreven en goed was opgenomen; dat de aangebodene teruggave van eenige millioenen aan Engeland geen hinder toebragt aan de behoorlijke inning der gelden van Java komende, en dat er eene wet kon worden aangeboden, waarbij het moederland werd ontheven van den gevorderden waarborg voor de rente der Oost-Indische schuld, geheel wordt te gelde gemaakt, zoodat de Oost-Indische schuld voortaan op zich zelve staande, het moederland daarvan zonde zijn gedegreveerd, en de vrees voor eene mogelijke ontfutseling of wegneming van Java minder gegrond worden zou; wanneer het met de schuld belasden, dat meer aanlokkelijke vooral voor Engeland zou verlossen, dat na hetzelve zoo bijna onweerstaanbaar boeit. De afstand van Java na de omwenteling der zaken in 1813, schijnt Engeland nog zwaar te vallen; en daarom dient men steeds waakzaam te zijn in het naauwkeurig gadeslaan van hem, die oogen vol begeerlijkheid gedurig werpt op onze rijkste overzeesche bezittingen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Terwijl het berugte Walvischgeraamte weder op reis gegaan is, ter bevrediging der nieuwsgierigheid en stijving van de beurs der bezitters, vernemt men, dat de versteende bovenkaak van de *Dinotherium giganteum*, te *Eppelsheim* gevonden, ingelijks de reis naar de groote steden van *Europa* zal gaan ondernemen. Men kende van dit reuzengedrocht uit de voorwereld tot hiertoe alleen de onderkaak: de laatstelijk gevondene bovenkaak heeft eene afmeting van eene Nederlandsche el, zoo wel in de breedte, als in de lengte. — Op de thans geëindigde tentoonstelling van kunstwerken te *Mentz*, hebben in het vak der landschapsschildering, de stukken van de Nederlandsche Schilders, SCHOTEL en BRINKMAN, nevens die van den Munchenschen kunstenaar BÜRKEL zich bovenden overigen doen onderscheiden.

ENGELAND. — *The Monthly Magazine*, van de vorige maand deelt als eene bijzonderheid mede, dat op *Java* nabij *Batavia* de eenige plaats is, waar het zwavelzuur in den natuurlijken staat voorkomt. Men vindt aldaar, zegt de berigtgever, een meer van zwavelzuur, 't welk de krater van een uitgedoofden vulkaan bedekt, van waar het in een beekje langs de helling des bergs tot op eenen aanmerkelijken afstand voortloopt. In het droogen saizoen wordt dit beekje door den zandgrond, waarover het vloeit, geheel verzwolgen; maar in den regentijd stort het zich in de *Witte Rivier*. Het water dezer rivier, hoezeer van witachtige modder verzadigd, is echter voor het dierlijk leven niet schadelijk; maar zoodra hetselve het beekje heeft opgenomen, wordt de stroom doorschijnend, daar het zwavelzuur, door deszelfs vereeniging met het riviewater, de kalkstof doet zinken, en van dat tijdstip af, vindt men in de rivier niet alleen geene vischen meer, maar zelfs geen enkel spoor van groeikracht. — Het 3de deel van RICHARDSONS werk over de voorwerpen van natuurlijke historie door Kapitein FRANKLIN op zijne ontdekkingsreis in *Noord-Amerika* verzameld, handelende over de vischen, leert eene nieuwe vischsoort kennen van het geslacht *Lophius L.*, afdeeling *Malthe* van CUVIER. RICHARDSON heeft er den naam *L. cubifrons* aan gegeven.

FRANKRIJK. — Den 3 Julij ll. is te *Parijs* overleden de Baron FELIX DE BEAUJOUR, Pair van *Frankrijk*, geboren te *Fréjus* in 1763. Als schrijver heeft hij zich met lof bekend gemaakt, bij de Diplomaten door zijn werk *Théorie des gouvernements* in 1823 uitgegeven, en bij de beoefenaars der militaire Aardrijkskunde en Geschiedenis door zijne *Voyages militaires dans l'Orient*, een werk waardoor veel licht verspreid wordt over de in *Klein-Azië* gevoerde oorlogen. BEAUJOUR heeft aan de Regering van *Marseille* eene som van 20,000 franken vermaakt, waaruit elke 5 jaren een prijs van 5000 fr. moet uitgereikt worden aan den schrijver van het beste werk over den Koophandel dier stad, eene dergelijke som aan de Akademie van *Marseille*, en het dubbel van dezelve aan de Akademie van *Parijs*. Daarenboven heeft hij aan de stad zijner geboorte eene som van 100,000 fr. geschonken, om daaruit een gasthuis en eene school op te rigten.

BELGIË. — De Heer LENZ, Leeraar in de Geschiedenis aan het Athenaeum te *Gend* heeft eenen prijs van 1000 franken behaald voor een Geschied- en Staatkundig tafereel van *Vlaanderen*, sedert den dood van *Robert van Bethune* tot aan dien van *Lodewijk van Male* (1322-1384). De schrijver heeft tot zamenstelling van dit werk, 't welk in 2 deelen het licht zal zien, van vele onuitgegevene oorkonden gebruik kunnen maken, waardoor hetzelve voor de Geschiedenis van *Vlaanderen* niet zonder belang kan zijn. — Men schrijft uit *België*, dat de Regering alhaar voornemens is, eene nationale bibliotheek op te rigten, waarvan tot grondslagen zouden gelegd worden de rijke Bourgondische Bibliotheek, *indien* daartoe de toestemming van de regering van *Brussel* kan verkregen worden; de Bibliotheek van den Heer VAN HUTTHEM, *indien* de Kathers den gedanen aankoop voor 260,000 franken gelieven goed te keuren, en de Bibliotheek van den Heer LAMMENS, *indien* men die zal kunnen aankoopen. — De Vlaamsche Schilder WAPPERS heeft eene groote Schilderij volteekend, voorstellende de laatste oogenblikken van KAREL I, Koning van *Engeland*, welk stuk door Vorst LEOPOLD is gekocht.

EGYPTE. — De Fransche Consul te *Alexandrië*, de Heer MIMAUT is in het bezit gekomen van eene antyke bronzen vaas, welke men beweert de dorsprongkelijke vaas te zijn, door SYSIPPUS, beeldwerker van ALEXANDER *den Groote*, zelven gegoten, welke men wist dat bestaan had, en waarvan eene marmeren kopy te *Tivoli* gevonden, voorhanden is. De vaas wordt gezegd gevonden te zijn in een tuin te *Kairo*.

NEDERLANDEN. — In onze Courant van 4 en 5 Sept. ll. deelden wij onder de Letterkundige Nieuwstijdingen een berigt mede omtrent den aanwas van het penningkabinet der Leijdsche *Universiteit*. Dat berigt was door ons overgenomen uit een Latijnsch berigt, 't welk reeds gedrukt was voor de *Annales* der Leijdsche Hooge School, en aan welks naauwkeurigheid wij derhalve niet mogten twijfelen. Thans ontvangen wij van den C. LEEMANS te *Leijden*, ten aanzien van dat berigt, eene teregtwijzing, welke wij volgaarne in haar geheel overnemen. Opdat evenwel de verwondering, door den Heer LEEMANS over de plaatsing van het bedoelde berigt betuigd, niet ten onzen aanzien eene beschuldiging van onbescheidenheid schijne te behelzen, kunnen wij de verzekering geven, dat de wijze, waarop wij met het Latijnsche berigt nog vóór de uitgave der *Annales* van 1835 zijn bekend geworden, ons de volkomenste bevoegdheid scheen te geven, daarvan gebruik te maken. De Heer LEEMANS dan schrijft het volgende:

» Het berigt omtrent den aanwas van *het penningkabinet der Leijdsche* » *Universiteit*, medegedeeld in de *Arnhemsche Courant* van 4 en 5 Sept. » ll. n°. 211, zal even als door mij, ook waarschijnlijk wel door ande» ren, die kennis dragen aan het *Latijnsche berigt*, daarvan door den » Heer Directeur van die verzameling ter plaatsing in de *Annales Acad.* » *Lugd. Bat.* van 1835 ingezonden, met eenige verwondering gelezen zijn. » Het kan althans twijfelachtig zijn, in hoever men een zoodanig stuk,

» nog vóór dat die Annales zijn uitgegeven, al is het dan ook maar in
» vertaling, elders door de drukpers voegzaam kan bekend maken. — Ik
» had het genoemde berigt reeds vroeger gezien, en mij voorbehouden,
» om, zoodra hetzelve op eene legale wijze was bekend geworden, en als
» een officieel stuk beschouwd kon worden, ter behoorlijke plaatse, tegen
» eene op het zachtst genomen onnaauwkeurige uitdrukking in hetzelve
» vervat, mijne bedenking in te brengen. Daar evenwel thans dit berigt
» vroeger, en op eene buitengewone wijze is bekend geworden, reken ik
» het voor het aan mij en mijnen ambtgenoot toevertrouwde Museum van
» Oudheden van belang, dat die onnaauwkeurigheid ten spoedigste worde
» aangewezen. Zij is vervat in het volgende: » de Heer van der Chijs,
» *sedert 1826 meer bepaaldelijk het toezigt over de penningen*
» *van lateren tijd was toevertrouwd*, heeft de verzameling, zoo door
» geschenken, als *door het bezorgen van aankoop uit de fondsen van*
» *het oudheidkundig Museum*, vermeerderd" enz. Dat de Heer van
» der Chijs, *aan wien de Hoogleeraar* Reuvens, *als Directeur van het*
» *Museum van Oudheden, het toezigt over de penningen en munten*
» *van laatere tijd had opgedragen*, van tijd tot tijd aan dien Hoogleeraar
» kennisgeving gedaan heeft, om die verzameling uit te breiden, wil ik niet
» betwijfelen; dit evenwel kan ik verzekeren, dat nimmer, *noch op noch*
» *zonder aanraden of bezorgen van den Heer* van der Chijs, uit de fond-
» sen voor het Museum van Oudheden toegestaan, eenige aankoop voor de
» verzameling van latere penningen is gedaan, maar wel, dat toen zich in
» 1828 eene gelegenheid aanbood om, voor eenen matigen prijs, eene
» partij meest zilveren gedenkpenningen aan te koopen, de Hoogleeraar
» Reuvens, wetende dat het de wensch was van HH. Curatoren der Rijks-
» sche Hooge School, om de Academische verzameling van hedendaagsche
» penningen en munten uit te breiden, aan Hun Edel Grootachtbaren eene
» buitengewone dienst, bepaaldelijk tot dat oogmerk deed aangevraagd en
» verkregen, dezelfs de fondsen voor het Museum van Oudheden toege-
» staan; toen, even min als vroeger of later toelieten, dat uit dezelve in
» de behoefte van eene niet oudheidkundige verzameling voorzien werd.
» Het kan pijnlijker in de gedachte van den Hoogleeraar Reuvens ophe-
» men, om, bij de menigvuldige gapingen, die zoowel door den kortsten
» tijd, sedert welken het Museum bestaan had, als door de minder vorm-
» rijke penningen, die jaarlijks voor hetzelve beschikbaar waren, nog ontvangende
» waren gebleven, eene som, hoe klein dan ook, aan het Museum van
» Oudheden te onttrekken, om de daarbij gedeponeerde Academische ver-
» zameling van munten van lateren tijd, die alhoewel voor het Museum
» en, met betrekking tot de steeds bestaande behoeften in hetzelve, van
» geen genoegzaam belang was, uit te breiden. — Ik kan het een en an-
» der met des te meerder zekerheid verklaren, dewijl ik door eenen alver-
» vertrouwelijken omgang van meer dan 8 jaren, met de denkwijze van
» den overledenen Hoogleeraar, mijnen zoo hooggeschatten leermeester,
» meer dan anderen bekend geworden, vooral met betrekking tot het
» Museum van Oudheden; dewijl ik steeds aan meest alle de vergaderin-
» gen bij hetzelve, met en onder hijzonder toezigt van den Hoogleeraar wer-
» zaam was, en in de laatste jaren, door zijn Hooggeleerde, telkens bij
» dezelfs afwezigheid buiten *Leijden*, zoowel de zorg voor dat Museum,
» als voor andere aan Zijn Hoogeleerde door den lande opgedragen werk-
» zaamheden en administratiën, op zijne persoonlijke verantwoordelijkheid
» aan mij werd toevertrouwd. Ook uit de boekstukken en administra-
» tive papieren thans onder mij berustende, blijkt dat de fondsen voor
» het Museum van Oudheden toegestaan, nimmer voor iets anders dan
» voor die Oudheden zijn besteed geworden. — Ten gevolge van het een
» en ander is het in het belang der waarheid zoowel als van het Museum
» van Oudheden, dat dit mijn schrijven in een der eerstvolgende nommers
» van het dagblad, waarin het bovenste berigt het eerst is geplaatst, worde
» opgenomen."

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (16 *September*) zijn aan genoteerd: Wissel. Sch. 2½ pCt. 53⅛, ⅜, ⅛; ditto 5 pCt. 100⅛, 100⅛, 100⅜; Kasbilletten 22⅝, ⅞, ⅝; Amort.-Sijnd. 4½ pCt. 95½; ditto 3½ pCt. 78¼; Handelm. 168, 164, 165; Ardoins 85 £, 27¼, 27, ⅜; Pass. 9; Colomb. 20¾; Peruan 14⅜.

*** De ondergeteekende heeft de eer zijne geachte Stadgenooten en Begunstigers te verwittigen, dat hij sich wedet op hier-ulitier treft nedergezet als TAART-, PASTEIJ- EN BANKET-BAKKER, en sich ebenso beter in staat bevind dat hij bekwame van verschillende groote en kleine MAALTIJDEN, GERAKKEN enz. doet, bij en voorzien is van een groot assortiment pieuw Fransche vormen, beveelt sich in jeders gunst en recommandatie.

J. VAN DEN BOGAARD,
Halstraat bij de Stads-Poort No. 443.

Voor het Rijk.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen, Waarden, enz.

Publieke Verpachting en Aanbesteding.

De Agent van het Domein te Breda zal, op Donderdag den 6den October 1836, 's morgens om 10 ure, ten huize en herberge van JAN VAN ALPHEN, in den Zandberg onder Teteringen, en ten overstaan van den Notaris JACOB VAN NAERSSEN, residerende te Breda,

Publiek Verpachten:

De STEENEN WIND-KOREN-MOLEN met de daarbij behoorende HUIZINGE en LANDERIJEN te Baarle-Nassau, voor den termijn van 6 jaren, ingaande 1° Januarij 1837, en

Aanbesteden:

1°. De LEVERANTIE van 385 dubbele aken BRAAKMIST, ten dienste der Dominiale Bosschen en Plantsoenen.
2°. Het TRANSPORT derzelve MIST.
3°. Het OMSPITTEN van 5 bunders GROND in het Ulvenhoutsbosch. Alles breeder bij billetten omschreven.

De Konditiën en Voorwaarden van Aanbesteding liggen ter lezing ten kantore van den Agent en bij de Plantsoenjeemeester van het Domein in het Ulvenhoutsbosch, bij wien ook nadere informatien te bekomen zijn.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

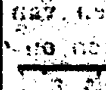

G. VAN DER HEYDEN, Notaris te Gansoijen, provincie Noord-Brabant, in voormelde zijne notarieele Practijk, op Zaturdag den 24sten September 1836, 's morgens om 9 ure, te Scheyk, in het Logement *de Scheyksche Haak*, provisioneel en 14 dagen daarna, terzelfder uur en plaats, Openbaar in het openbaar te Verkoopen;

Het zeer gerenommeerd LOGEMENT *DE SCHAYKSCHEN HOEK*, bestaande in: een schoon ruim Woonhuis, voorzien van verscheidene Benedens- en Boven-Kamers, Kelders en andere Gemakkelijkheden; voorts bijgelegen TUINEN, BOOMGAARD, twee goede SCHUREN met annex BROUWERIJ, PAARDEN- en KOESTALLINGEN en andere Gebouwen; mitsgaders nog twee afzonderlijke WOON HUIZEN en 18 bunders, 88 roeden ZOUWLAND, WEIDE, HOUTGEWASSEN en overig ERF; alles aan- en bij elkander staande en gelegen te Scheyk, aan den Straatweg, kadaster Breda en Teteringen; zullende in verschillende koopen en in massa worden gesteld.

Tot nadere informatien gelieve men zich te vervoegen bij den voornoemden Notaris Brieven franco.

*** K. H. BODE, Notaris te *'s Prinsenhage*, zal op de Heerlijkheid *Burgst*, op den 21 September 1836, voormiddags ten 10 ure, publiek verkoopen:

40,000 EIKEN en BEUKEN TAKHOUT.
20,000 BEUKEN KAGCHELBLOKKEN.
4000 VADEM HOUT.
30 à 40 Kavelen Spaanders, Struiken en Wortelen.

Belgalag 1 Mei 1837.

STOOMBOOTEN

Willem de Eerste en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het Beurtvaer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, viaa verdi.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM,
Alle dagen des morgens ten 7 ure,
en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN,
Alle dagen des morgens ten 6 ure.

Nadere informatien worden gegeven te Nijmegen, ten Kantore der Onderneming aan de Waal; te Tiel, bij L. EKKEL; te Gorcum, bij G. VAN DRIEL; te Gorcum, bij L. DE BEER; te Dordrecht, bij C. SMITS, aan den Rietdijk; te Rotterdam, bij N. SPRUYT; te Delft, bij de Erven RODENBURG; en te 's Hage, bij F. STAAL.

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

zijn zoo even uitgekomen:

Exercitien en Evolutien der Kavallerie,

DOOR

B. VAN MERLEN, *Ritmeester.*

Bevattende I°. *a.* Inleiding en voorafgaande bepalingen; — *b.* Grondbeginsels als het onderstaat;

II°. ONDERWIJS TE VOET; *a.* School des ruiters te voet; — *b.* Peloton-School; — *c.* Eskadrons-school;

III°. ONDERWIJS TE PAARD; *a.* School des ruiters te Paarde; — *b.* Peloton-School; — *c.* Eskadrons-school. (Dit laatste, zijnde het 3de Stukje, zal spoedig het licht zien.)

Minderverdienden kunnen hier uit hoven van bekwame werken, voor velen te kostbaar om aan te schaffen, verspreid is; de prijs is derhalve zoo gering mogelijk gesteld, om den ieder in staat te stellen dit zeer leerzame stukje te bekomen. Hetzelve met de drie stukjes komplect zijn, ieder à 60 Cents, zoodat het geheel niet meer dan ƒ 2,80 zal bedragen.

HANDLEIDING TOT DE OEFENING MET DE LANS, door denzelfden . . . . . ƒ 0,30.

HANDLEIDING TOT DE OEFENING MET DE SABEL. Vrij gevolgd uit het Fransch, van den generaal La Roche Aymon, door denzelfden. . . . . ƒ 0,30.

HANDLEIDING TOT DE AFRIGTING VAN PAARDEN, volgens de methode Baucher. Vrij gevolgd, door denzelfden. . . . ƒ 0,20.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.